

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/180,Wystawa-i-dyskusja-Krajowcy-Jerzemu-Giedroyciowi-Walka-o-niepodlegla-Paryska-Kul.html>
13.03.2026, 10:16

Wystawa i dyskusja: „Krajowcy Jerzemu Giedroyciowi. Walka o niepodległą. Paryska Kultura a Kraj” Warszawa/Łazienki Królewskie - 11 października 2006 r.

04.10.2006

***Imprezy organizowane przez Instytut Pamięci Narodowej w ramach obchodów Roku Jerzego Giedroycia (2006)

Uchwałą z dnia 28 lipca 2005 roku Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ogłosił rok 2006 Rokiem Jerzego Giedroycia. W stulecie urodzin wybitnego Polaka oddano hołd Redaktorowi oraz dziełu jego życia. Instytut Pamięci Narodowej w uznaniu zasług Jerzego Giedroycia - jednej z najwybitniejszych postaci w dziejach powojennej emigracji politycznej postanowił włączyć się w te obchody i zorganizować imprezy upamiętniające Redaktora i Jego dorobek. W 2006 roku przypada również stulecie urodzin Juliusza Mieroszewskiego - jednego z najbliższych współpracowników Jerzego Giedroycia oraz sześćdziesiąt rocznica założenia Instytutu Literackiego.

W ramach obchodów Roku Jerzego Giedroycia odbyły się:

- 19 maja 2006 r. - promocja książki „Aparat bezpieczeństwa wobec emigracji i Polonii” pod red. Ryszarda Terleckiego i dyskusja panelowa „Paryż - Londyn - Monachium. Bezpieka wobec emigracji politycznej”
- 26 maja 2006 r. - otwarcie wystawy „Przeciwko kilku myślom... co nie nowe. Procesy krajowców za kontakty z paryską »Kulturą«” i dyskusja panelowa „Władze PRL wobec literatów i literatury” - w ramach IV Bałtyckiego Festiwalu Nauki w Gdańsku

Wszystkie informacje o obchodach Roku Jerzego Giedroycia organizowanych przez IPN znajdują się na stronie internetowej www.ipn.gov.pl

Koordynatorem projektu jest dr Małgorzata Ptasieńska-Wójcik, tel. 0-22.431.83.76.

***Jerzy Giedroyc - publicysta, polityk, twórca Instytutu Literackiego, redaktor paryskiej „Kultury”, „Zeszytów Historycznych” i serii książkowej „Biblioteka Kultury”, urodził się 27 lipca 1906 roku w Mińsku. Ukończył prawo i historię na Uniwersytecie Warszawskim, pracował w ministerstwie rolnictwa jako podsekretarz stanu, a w resorcie przemysłu i handlu był naczelnikiem wydziału prezydialnego. Redagował pisma: „Bunt Młodych” i „Politykę”.

Po wybuchu II wojny światowej pracował w Bukareszcie w ambasadzie polskiej, w wydziale polskim przy poselstwie chilijskim i w biurze polskim przy poselstwie brytyjskim. W 1941 roku wstąpił do Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich gen. Stanisława Kopańskiego i brał udział w walkach pod Tobrukiem. Od 1943 roku był kierownikiem Wydziału Wydawnictw Wojskowych Oddziału Kultury i Prasy 2. Korpusu Polskiego gen. Władysława Andersa. W latach 1944-1945 pracował w Centrum Wyszkolenia Broni Pancernej w Gallipoli we Włoszech. Dyrektor Departamentu Europejskiego Ministerstwa Informacji rządu RP w Londynie w 1945. W 1946 roku w Rzymie założył przy 2. Korpusie Instytut Literacki. Zainaugurował swą działalność „Legionami” Henryka Sienkiewicza oraz „Księgami narodu polskiego i pielgrzymstwa polskiego” Adama Mickiewicza. W czerwcu 1947 roku ukazał się pierwszy numer miesięcznika

„Kultura” redagowany przez Jerzego Giedroycia i Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Od początku działania Jerzego Giedroycia wspierał niewielki zespół, który tworzyli Józef Czapski, Zofia i Zygmunt Hertz oraz Henryk Giedroyc. Jesienią 1947 roku wydawnictwo przeniosło się do Maisons-Laffitte pod Paryżem, a „Kultura” zajęła pierwszoplanowe miejsce jego działalności. Na początku 1953 roku Instytut Literacki wydał tom zawierający „Transatlantyk” i „Ślub” Witolda Gombrowicza. Zainicjował nim swoje nowe przedsięwzięcie wydawnicze – „Bibliotekę Kultury”, jedną z najważniejszych serii wydawniczych w dziedzinie kultury polskiej. Ukazały się w niej utwory m.in. „Koniec wieku ideologii” Raymonda Arona, „Etyka i poetyka” Stanisława Barańczaka, „Człowiek zbuntowany” Alberta Camusa, „Na nieludzkiej ziemi” Józefa Czapskiego, „Dziennik” Witolda Gombrowicza, „Raport z oblężonego miasta i inne wiersze” Zbigniewa Herberta, „Piękni dwudziestoletni” Marka Hłasko, „Dziennik pisany nocą” Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, „Główne nurty marksizmu” Leszka Kołakowskiego, „Zniewolony umysł” Czesława Miłosza, „1984” George’a Orwella, „Doktor Żiwago” Borysa Pasternaka, „Archipelag Gułag” Aleksandra Sołżenicyna, „Czarny polonez” Kazimierza Wierzyńskiego. W 1962 roku wyszedł pierwszy numer „Zeszytów Historycznych”, poświęconych najnowszej historii Polski i krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Wokół paryskiej „Kultury” Redaktor stworzył krąg współpracowników z Juliuszem Mieroszewskim – Londyńczykiem, na czele. Należeli do niego m.in. Andrzej Bobkowski, Gustaw Herling-Grudziński – włoski korespondent pisma, Michał Heller, Konstanty A. Jeleński, Czesław Miłosz, Bogdan Osadczuk, Krzysztof Pomian, Jerzy Pomianowski, Wojciech Skalmowski, Jerzy Stempowski i Leopold Unger – Brukselczyk. Jerzy Giedroyc zmarł 14 września 2000 roku w Maisons-Laffitte. Do jego śmierci ukazało się 636 numerów „Kultury”, 511 tomów „Biblioteki Kultury”, w tym 132 numery „Zeszytów Historycznych”. Wystawa „Przeciwko kilku myślom... co nie nowe. Procesy krajowców za kontakty z paryską »Kulturą«”

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)